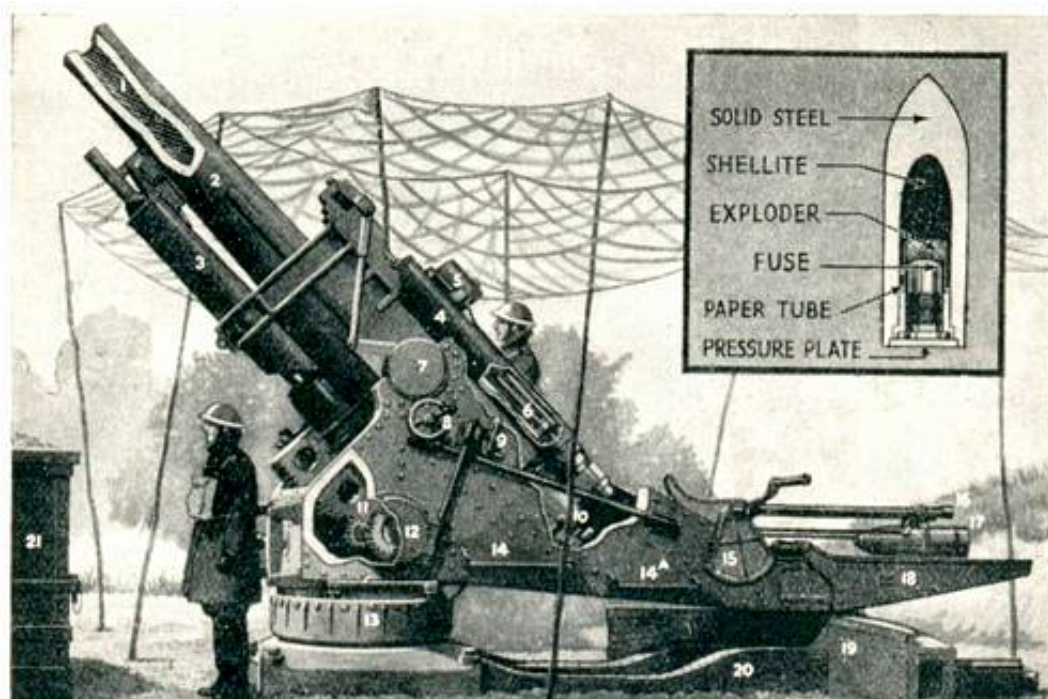

Om den engelske 9,2-tommers haubits 1914-1940

Indledning

Ved Første Verdenskrig besad den engelske hær kun tungt artilleri i begrænset omfang, hovedsageligt af kaliber 6" udviklet som belejringsartilleri til brug ved hæren i Indien.

I 1913 var dog indledt forsøg med en 9,2" haubits og modellen blev godkendt i juni 1914. Det første eksemplar blev sendt til Frankrig i november 1914, hvor den blev indsat første gang ved Neuve Chapelle; den første pjece fik senere tilnavnet "Mother" [1](#).

BRITISH 9.2-INCH HOWITZER AND ITS SHELL

Fig. 3. The 9.2-inch howitzer has a crew of four men, and can throw its huge shell eight miles. 1, Barrel and interior rifling. 2, Recoil slide. 3, Recuperator. 4, Recoil cylinder. 5, Oil cylinder. 6, Recoil piston and rod. 7, Trunnion. 8, Traversing handle. 9, Elevating handle. 10, Breech. 11, Elevating arc and gears. 12, Gear case. 13, Foundation ring. 14, 14a, Platforms for gunners. 15, Shell loading hand gear. 16, Mechanical loading arms. 17, Shell ready for loading. 18, Shell platform. 19, Traversing platform. 20, Foundations. 21, Earth-filled box which helps to keep the gun steady. Inset are details of the shell.

Principskitse: 9,2" haubits [3](#).

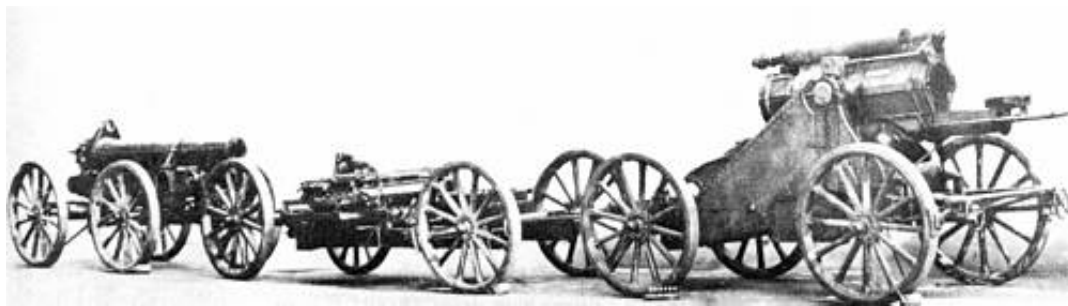
BL 9,2-in Howitzer, Mark 1-2 [2](#)

Denne tunge haubits vejede ca. 15 tons.

Til at forankre den, i alle betydninger, tunge pjece i skudstilling, blev der foran pjecen placeret et jordanker, i form af en "kasse" (nummer 21 på tegningen) fyldt med 9 (Mk 1)/11 (Mk 2) tons jord.

Det tog op til 12 timer at bringe pjecen i stilling, og mindst dobbelt så lang tid at gøre den klar til flytning.

I juli 1916 var der leveret 233 stk. og ved krigens slutning var tallet steget til 812 stk. (begge udgaver tilsammen).

9,2" haubits i transportstilling.

Fra Kilde 2.

Under flytning blev pjece og tilbehør, som vist på billedet, transport i tre dele.

Klar til ildåbning.

To 9,2" Mk 1 haubitser fotograferet ved Guillemont (Somme), 4. oktober 1917.

Fra Kilde 1.

Et tungt batteri (Siege Battery, Royal Garrison Artillery) talte 4 pjecer.

9,2" haubits indgik på forskellige tidspunkter i korpsartilleriet, arméartilleriet og overkommandoens artillerireserve.

For en omtale af det tunge artilleris organisation på forskellige tidspunkter af Første Verdenskrig henvises til Kilde 3, Tillæg E.

En 9,2" haubits fotograferet ved St. Jean, Passchendaele, 19. august 1917 [4](#).

Foran pjecen ses "jordankret" - kassen til de 9-11 tons jord.

Bemærk i øvrigt artilleristernes stærkt varierende arbejdsplækledning, der er ingen tvivl om, at det er et hårdt arbejde at betjene en sådan pjece.

To 9,2" haubits i en tysk-erobret batteristilling [5](#).

*Der gøres klar til at lade en 9,2" haubits.
Granaternes "løbebånd" bliver rensed for snavs med en stålørste.
Fra Kilde 2.*

Henset til rørens stilling er det meget muligt, at artilleristerne har haft lejlighed til at ødelægge pjecerne inden batteriet blev erobret. Billedet er sandsynligvis taget i marts-april 1918 under den store tyske offensiv.

Data	Pjecens Skudvidde		Granatens vægt
	vægt		
BL 9,2-in Howitzer, Mark 1	13 tons	9 km	130 kg
BL 9,2-in Howitzer, Mark 2	15 tons	12,5 km	130 kg

I krig igen - 1939-1940

Selvom tiden var løbet fra den semimobile 9,2" haubits, indgik de i Det engelske Ekspeditionskorps i Frankrig, 1939-40, hvor de siden gik tabt.

De pjecer, der fandtes i England, blev indsat i anti-invasionsforsvaret, og blev først endeligt betegnet som forældede i august 1945. Så vidt vides ophørte man dog allerede i 1942 med at uddanne personel til betjening af disse "oldsager".

General Headquarters Heavy and Super Heavy Artillery (British Expeditionary Force 1940):

1st Heavy Regiment

1 batteri med 4 stk. 6" kanon
3 batterier, hver med 4 stk. 8" haubits

51st Heavy Regiment

1 batteri med 4 stk. 6" kanon
3 batterier, hver med 4 stk. 9,2" haubits

52nd (The Bedfordshire Yeomanry) Heavy Regiment

1 batteri med 4 stk. 6" kanon
3 batterier, hver med 4 stk. 9,2" haubits

2nd og 3rd Super Heavy Batteries

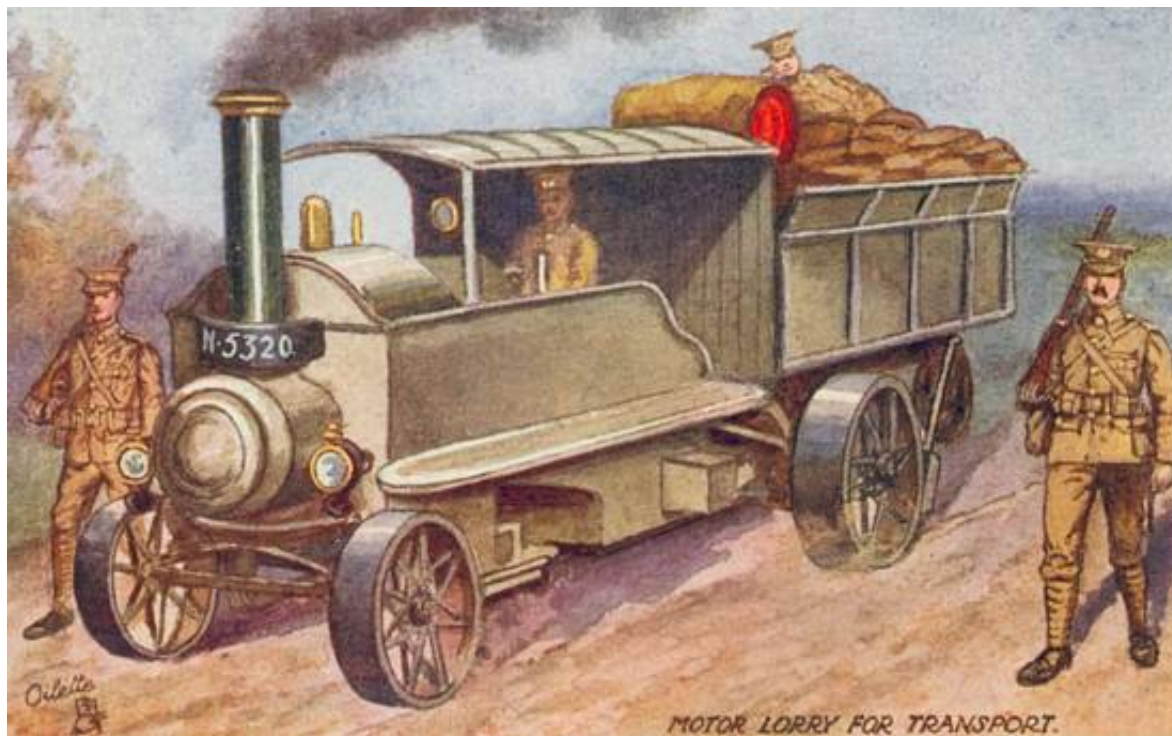
Hver med 2 stk. 12" haubits

Den omtalte 12" haubits var en anden "overlevering" fra Første Verdenskrig; i udseende mindende den om 9,2" haubits, bare noget større.

Transport

Hjemmesiden *The Long, Long Trail - The Storey of the British Army in the Great War of 1914-1918* indeholder uddrag af krigsdagbøgerne fra 7th Siege Battery, Royal Garrison Artillery og 118th Siege Battery, Royal Garrison Artillery. Heri omtales bl.a. de mange udfordringer, der er forbundet med at flytte tungt artilleri over længere afstande, en øvelse, der kræver megen omtanke og forudgående opklaring af marchvejen. Den første 9,2" haubits indgik i begyndelsen i 7. Batteri, men blev senere overdraget til 8. Batteri.

I krigsdagbogen for 7. Batteri omtales bl.a. køretøjer af typen *Foden* anvendes til transport af dele af materiellet. Der er her tale om *Foden Steam Lorry*. Allerede fra 1912 rådede den engelske hær over et antal af disse lokomobiler, og efter krigsudbruddet blev dette antal forøget anseeligt ved hjælp af udskrevne køretøjer.

Foden Steam Lorry, ca. 1914.

Fra et samtidigt postkort.

Af kortets bagside fremgår følgende:

Motor Lorry for Transport. The motor transport is comparatively a new system in military service. The

daily run of the motor-lorry may be taken at 90 miles, so that the army could advance at will as much as 45 miles from the railhead without risking regularity of supply. This gives greater range and flexibility to the Army's operations and clears the road of the horse-wagons which formerly impeded progress.

Krigsdagbøgerne omtaler ikke hvilke typer kanontraktorer, der blev anvendt, men der kan være tale om de *Holt 75-h.p. Petrol Tractors*, som er omtalt i min artikel *Om den engelske 8" haubits 1915-1940*; der var dog også adskillige andre dampdrevne kanontraktorer i tjeneste.

Kilder

1. *British Artillery Weapons & Ammunition 1914-1918* af Ian V. Hogg og L.F. Thurston, Ian Allan Ltd., Surrey 1972, SBN 7110-0381-5.
2. *British & American Artillery of World War 2* af Ian V. Hogg, Arms and Armour Press, London 1978, ISBN 0-85368-242-9.
3. *History of the Royal Regiment of Artillery - Western Front 1914-18* af Sir Martin Farndale, Royal Artillery Institution, London 1986, ISBN 1-870114-00-0.
4. *History of the Royal Regiment of Artillery - The Years of Defeat 1939-41* af Sir Martin Farndale, Royal Artillery Institution, London 1996, ISBN 1-85753-080-2.
5. *The Gamers Guide to the BEF in 1940* af Mike D. Taylor, Command Post Quarterly, Nr. 15
6. *Military Transport of World War I* af Chris Ellis, Blandford Press, London 1970, ISBN 07137-0701-1.
7. *Army Service Corps 1902-1918* af Michael Young, Leo Cooper, London 2000, ISBN 085052-730-9.

Per Finsted

Noter:

1) *Mother* er i dag (april 2005) udstillet på Imperial War Museum, London, med den originale lavet og det haubitsrøret som i 1918 erstattede det oprindelige.

2) BL - *breech* (= bundstykke) *loading*, betyder direkte oversat *baglader*. I perioden anvendt som betegnelse for en pjece, hvor projektil og ladningspose(r) er adskilt fra hverandre. Modsætningen er QF - *quick firing* - hvor ladningen er placeret i et messinghylster.

3) Fra *Britain's Wonderful Fighting Forces*, Odhams Press Limited, London (uden år), cirka 1941.

4) Fra *The Third Ypres - Passchendaele - The Day-by-day Account* af Chris McCarthy, Arms & Armour Press, London 1995, ISBN 1-85409-217-0.

5) Fra *World War I Trench Warfare* af Michael Houlihan, Ward Lock Super Source Books, London 1974, ISBN 0-7063-1826-9.